

Kirjand. Alustekstist lähtuv kirjutamine

Vali teema, leia teemaga haakuv alustekst (ilukirjanduslik, publitsistlik või populaarteaduslik).

Loe tekst läbi ja kirjuta üles teemaga seotud mõtted, seisukohad, probleemid. Kasuta kirjandi teemaarenduses alustekstis leiduvaid näiteid, tsitaate. Koosta kirjandi ettevalmistusleht. Kirjuta kogutud materjalide põhjal vähemalt 400- sõnaline arutlev kirjand, pane kirjandile pealkiri.

Kirjandi ettevalmistusleht

Teema 1	Oma saatuse kujundamine
Pealkiri	?
Põhiidee	?
Alateemad	?
Alustekstid	?
Materjali kogumise võte	Kuubisüsteem: millised aspektid on teema seisukohal tolulised, millised mitte

1.Kirjeldus	2.Võrdlemine	3.Analüüsimine
<p>Küsimused (<u>võib teemast lähtuvalt mugandada</u>)</p> <p>Mis see on? Millest see koosneb? Mis on selle põhiline koostisosa? Kuidas see mulle paistab? Kuidas see muutub vaatenurka muutes? Milline on selle põhiline tunnus?</p> <p>Vastused (lühidalt, näiteks fraasidena)</p>	<p>Millega see sarnaneb? Millel sarnasus põhineb? Mille poolest see teistest omasugustest erineb?</p> <p>Vastused</p>	<p>Millised on selle koostisosad? Millised on terviku ja koostisosade omavahelised seosed? Kuidas on selle koostisosad omavahel seotud?</p> <p>Vastused</p>

<p>4.Rakendamine</p> <p>Kuidas seda kasutada? Millised on selle kasutamise võimalused? Millal seda kasutada eisaa? Kellele on see kasulik, kellele kahjulik?</p> <p>Vastused</p>	<p>5.Argumenteerimine</p> <p>Mis põhiideed kinnitab, toetab? Kuidas seda tõestada? Millised on näited?</p> <p>Vastused</p>	<p>6.Üldistamine</p> <p>Millised selle omadused on üldised? Millised omadused on erandlikud? Millised omadused pole määravad?</p> <p>Vastused</p>
--	--	---

1. Inimene ja tema saatus

„Mitte midagi minuga ei juhtu, mida ma ise ei taha.“ („Keisri hull“)

Kirjuta arutlev kirjand, milles analüüsid inimese oma saatuse kujundamise võimalusi ja põhjusi- nii isiklike kui ka ühiskonnast tulenevaid. Lähtu praeguse noortepõlvkonna probleemidest ja leia sobiv näide (näiteid) kirjandusest.

2. Teos ja selle tegelane

Kirjuta arutlev kirjand, milles analüüsid vabalt valitud kirjaniku teose (teoste) toel inimhinge keerukust ja vastandlikke poolusi, polemiseerides kirjaniku ja tema tegelastega.

3. Inimese tegevust mõjutavad tegurid

Kirjuta arutlev kirjand, milles analüüsid põhjusi, miks inimene ei õpi iseseisvalt mõtlema. Lähtu analüüsis erinevatest põhjustest (inimene ise, kodu, kool, sõpruskond, ühiskond jms). Too näiteid erinevatest allikatest ja oma isiklikest kogemustest.

4. Inimene ja loodus

Kirjuta arutlev kirjand, milles analüüsid looduse rolli inimese elus. Milliseid inimesi leidub lähtuvalt loodushoiust (erinevad maailmapildid) ja kuidas nad moodustavad ühtse terviku? Too näiteid erinevatest allikatest ja oma isiklikest kogemustest. Ära jää pinnapealseks, hoidu kulunud näidetest!

5. Eneseteostus ja selle hind

Kirjuta arutlev kirjand, milles analüüsid inimese elukäigu ja eneseleidmisega seotud probleeme. Arutle ja too kirjandusest või oma kogemustest näiteid selle kohta, kuidas määravad isiksuse kujunemist inimese enda otsused ja teod, ning kui palju tuleb olulisi valikuid tehes arvestada kaaskodanike ja ühiskonna ootustega?

6. Eurod meie rahataskus

Arutle eurole ülemineku positiivsete ja negatiivsete külgede üle. Mida tähendas üleminek uuele rahale Eesti erinevatele sotsiaalsetele gruppidele, eriti täna koolipingist ellu astuvatele noortele? Kuidas muudab uus olukord inimese arusaamu, käekäiku või isegi saatust?

7. Moraali- ja eetikaprobleemid ühiskonnas

Arutle moraali- ja eetikaprobleemide üle, mõeldes järgmistele märksõnadele: võim ja õigus, vabadus ja kohustus, tuju ja olukorra adekvaatne hindamine, eneseõigustus ja vea tunnistamine, tegu ja vastutus jms. Lähtu praeguse ühiskonna probleemidest, isiklikest kogemustest ja kirjanduslikust allikast.

8. Usk

Arutle probleemide üle, mis tulenevad erinevatest uskumustest. Millesse inimesed kõige enam usuvad? Milline on noorte seos usuga? Mida head ja halba võib usk enesega kaasa tuua? Mis on ebausku?